

Utredning översyn

Datum:
2025-11-24

Diarienummer:
31-451/2025

Handläggare:
Linda Wickström

Utredning angående översyn av de tre kalkstensfyndigheterna Storugns–Klinthagen, Rute, Fleringe, (SGU dnr 41-1018/2005), samt kalkstensfyndigheten Stucks (SGU dnr 41-1017/2005).

Förslag till beslut

De fyra riksintresseområdena på norra Gotland som detaljavgränsades 2005, Storugns–Klinthagen, Rute, Fleringe (SGU dnr 41-1018/2005), samt kalkstensfyndigheten Stucks (SGU dnr 41-1017/2005), är fortfarande aktuella och uppfyller kriterierna enligt gällande sektorsbeskrivning (SGU dnr 31-3007/2024). Riksintressenas detaljavgränsning ska även revideras enligt utredningens förslag, där SGUs bedömning är att Rute och Stucks slås samman till ett område (Rute–Stucks) samt revideras utefter fyndighetens omfattning, gränserna kring Storugns–Klinthagen justeras för att enbart omfatta fyndigheten och inte inkludera till exempel hamnen. Fleringe behåller sin detaljavgränsning.

Bakgrund

Sveriges geologiska undersökning (SGU) är utpekad riksintressemyndighet enligt 2 a § 5 förordning (1998:896) om hushållning av mark- och vattenområden (hushållningsförordningen). SGU arbetar löpande med utpekande av nya och översyn av befintliga riksintresseanspråk för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. En översyn innebär att det genomförs en utredning för att ta reda på om ett befintligt riksintresse når upp till de kriterier på vilka SGU grundar sina beslut om att peka ut och detaljavgränsa riksintressen för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. I samband med översynen görs även en bedömning huruvida detaljavgränsningen behöver justeras.

De fyra utpekade riksintresseområdena på norra Gotland omfattar de tre kalkstensfyndigheterna Storugns–Klinthagen, Rute, Fleringe (SGU dnr 41-1018/2005), samt kalkstensfyndigheten Stucks (SGU dnr 41-1017/2005) som alla detaljavgränsades 2005. Enligt hushållningsförordningen ska en översyn göras vid behov eller åtminstone vart 8:e år, vilket gör dessa områden aktuella för översyn.

Påtaglig skada och tillgänglighet

Enligt 3 kap. 7 § andra stycket miljöbalken ska mark- och vattenområden som innehåller fyndigheter av ämnen eller material som är av riksintresse skyddas mot påtaglig skada.

Då syftet med riksintresset är att fyndigheten ska kunna gå att utvinnas, kan påtaglig skada i detta fall likställas med att påtagligt försvåra utvinningen av densamma. Det gäller oavsett om den störande verksamheten ligger inom det detaljavgränsade området eller utanför. Vad som kan anses påtagligt försvåra framtida utvinning framgår av förarbetena till naturresurslagen prop. 1985/86:3 och är till exempel sammanhängande bebyggelse eller etablering av verksamhet som är känslig för buller och damm. Även olika typer av naturskydd kan i vissa fall vara försvårande för framtida utvinning.

På norra Gotland pågår ett arbete med att bilda en ny nationalpark. Den föreslagna avgränsningen av nationalparken angränsar till de befintliga riksintresseområdena och gränsen ligger även precis intill pågående täkt i Stucks. SGU har vid tidigare remissyttranden till Naturvårdsverket påtalat att den föreslagna nationalparkens gränser innebär påtaglig skada av riksintresset för värdefulla ämnen eller material och har avstyrkt förslaget att bilda nationalpark (SGU dnr 33-724/2024 samt SGU dnr 33-288/2025). SGU påtalar vikten av att utifall nationalparken inrättas, får denna inte innebära ett hinder för utvinning och transport av kalkstenstensråvara genom nationalparken.

Ärendets beredning

SGU arbetar fortlöpande med att peka ut och detaljavgränsa fyndigheter som är av riksintresse. En översyn har gjorts för att avgöra om kalkstensfyndigheterna på Norra Gotland fortsatt uppfyller SGU:s tre kriterier för att utpeka och detaljavgränsa en fyndighet av riksintresse. Information om geologi, materialegenskaper med mera har inhämtats från SGU:s publikationer och databaser, från aktuell forskning, samt från berörda verksamhetsutövare.

Kriterier och utvärdering

De kriterier, på vilka SGU grundar ett beslut att utpeka och detaljavgränsa ett område med en fyndighet av ett ämne eller material som riksintresse, är:

1. Ämnen eller material som har stor betydelse för samhällets behov eller försörjningsberedskap,
2. Ämnen eller material som har särskilt värdefulla egenskaper och
3. Området innehållande fyndigheten/fyndigheterna av ämnen eller material är väl undersökt och dokumenterat.

Alla ovanstående kriterier ska vara uppfyllda för att peka ut och detaljavgränsa en fyndighet som riksintresse enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. I ljuset av dagens geopolitiska läge är det viktigt att påminna om att det första kriteriet även omfattar samhällets försörjningsberedskap. Vid utvärderingen tar SGU hänsyn inte bara till dagens behov utan gör också en bedömning utifrån ett längre tidsperspektiv (längre än 50 år).

Bedömning och föreslagna detaljavgränsningar av riksintresseområden på norra Gotland

SGU:s bedömning är att de fyra riksintresseområdena fortsatt uppfyller SGU:s riksintresssekriterier.

1. Ämnen eller material som har stor betydelse för samhällets behov eller försörjningsberedskap,

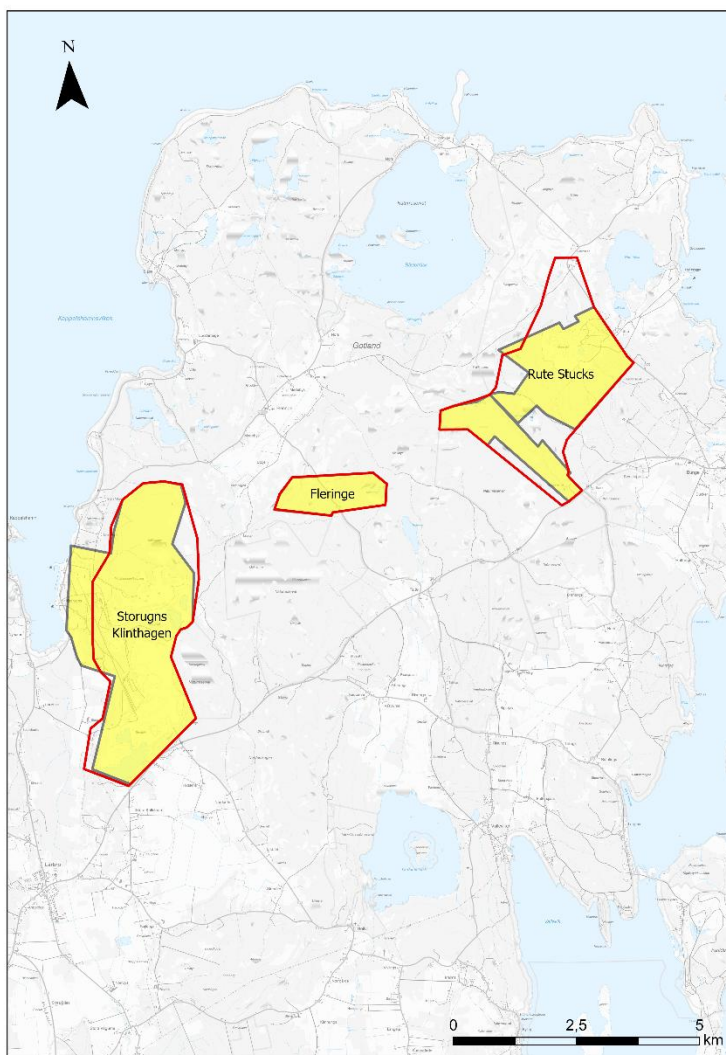
Kalkstensråvara har en mycket stor betydelse för samhällsbyggande och vid en beredskapssituation är det viktigt att säkra den inhemska tillgången till kalkstensråvara av rätt kvalitet för olika ändamål. Både stål och betong är material som är nödvändiga vid byggande och återuppbyggandet av både infrastruktur, byggnader och fordon. Dess användning vid livsmedelsproduktion ska inte heller underskattas.

2. Ämnen eller material som har särskilt värdefulla egenskaper och

Kalkstensråvarans speciella egenskaper innebär att den inte är utbytbar i t.ex. metallurgiska processer. Från ekonomisk synpunkt är det väsentligt att det finns tillgång till råvara för försörjning långt fram i tiden eftersom det ger en nödvändig bas för framtida investeringar. Tillgången till kalkstensråvara av högsta kvalitet i Sverige är störst på norra Gotland.

3. Området innehållande fyndigheten/fyndigheterna av ämnen eller material är väl undersökt och dokumenterat.

Norra Gotland är väl undersökt beträffande förekomsten och utbredningen av kalkstensråvara av efterfrågad kvalitet för olika ändamål. Utredningen presenterar mindre förändringar de olika områdenas detaljavgränsningar. Bland annat förslås sammanslagning av två områden som ligger bredvid varandra där två områden bland annat föreslås att slås samman då de ligger bredvid varandra, samt där nya undersökningar har visat på en ökad kunskap om de geologiska förutsättningarna för kalkstensråvara på norra Gotland.

Figur 1. Förslagna detaljavgrensningar av riksintresseområden på norra Gotland. De gula områdena är den befintliga detaljavgrensningarna och de röda polygonerna är de föreslagna nya detaljavgrensningarna.

Nedan följer tabeller med koordinater för noderna i respektive område

Fleringe	
E (SWEREF 99 TM)	N (SWEREF 99 TM)
730 312,86	6 419 408,08
730 480,20	6 419 417,57
731 961,00	6 419 500,00
732 233,00	6 419 278,00
732 208,00	6 418 848,00
731 140,19	6 418 695,96
731 110,98	6 418 630,19
729 956,16	6 418 760,24
730 057,92	6 419 067,30

Storugns-Klinthagen	
E (SWEREF 99 TM)	N (SWEREF 99 TM)
726 260,85	6 416 081,81
726 261,94	6 417 293,26
726 601,57	6 417 865,63
726 638,70	6 418 420,71
726 867,54	6 418 954,02
727 288,50	6 419 289,00
727 706,46	6 419 325,33
728 081,16	6 419 262,52
728 387,18	6 418 163,90
728 417,18	6 417 338,97
728 292,00	6 416 476,00
728 173,00	6 416 360,00
728 049,00	6 416 318,00
727 960,00	6 416 187,00
727 850,52	6 415 761,05
728 360,00	6 414 512,00
726 990,58	6 413 139,46
726 084,58	6 413 484,24
726 217,68	6 414 305,80
726 217,68	6 414 305,80
726 460,75	6 414 509,76
726 621,04	6 415 256,18
726 428,73	6 415 447,19
726 280,43	6 415 711,41

Rute-Stucks	
E (SWEREF 99 TM)	N (SWEREF 99 TM)
737 126,98	6 421 856,15
737 253,00	6 421 738,00
736 052,95	6 420 355,80
735 896,79	6 420 174,65
735 816,69	6 419 930,61
735 929,84	6 419 553,49
735 910,83	6 419 446,85
736 204,46	6 419 140,38
735 932,00	6 418 917,00
735 792,76	6 418 838,59
734 281,00	6 420 059,00
733 880,00	6 420 383,00
733 305,00	6 420 376,00
733 330,00	6 420 766,00
733 623,00	6 420 864,00
734 052,79	6 420 985,42
734 330,94	6 421 087,97
734 453,46	6 421 238,69
734 583,54	6 421 889,26
734 952,45	6 422 018,01
735 367,06	6 422 896,89
735 527,85	6 423 489,39
735 656,87	6 423 867,17
736 099,30	6 423 874,35
736 444,97	6 422 867,93

Användningsområden för kalksten

Efterfrågade materialegenskaper

Kalksten är en i naturen vanligt förekommande sedimentär bergart med varierande egenskaper beroende på sammansättning, bildningsmiljö och metamorf historia. Egenskaperna varierar i olika delar av Sverige beroende på att kalkstenen har avsatts i olika geologiska miljöer och efter det genomgått olika geologiska processer som påverkar kalkstenens egenskaper. Kalkstenens efterfrågade materialegenskaper är tätt förknippade med, och varierar beroende på användningsområde.

Kalkstenar av olika kvalitet och därmed materialegenskaper förekommer i alla utpekade riksintresseområden på norra Gotland, även om kalkstenen tidigare har pekats ut att ha ett huvudsakligt användningsområde. Riksintresseområdena Rute och Stucks är båda utpekade som insatsråvara för kemisk industri, järn- och stålindustri. Riksintresseområdet Storugns-Klinthagen är utpekad som råvara för cementindustrin och riksintresseområdet Fleringe är utpekad inom området kalk- och kalkbrukstillverkning.

Insatsråvara för kemisk industri och metallurgisk industri: Även om kalksten är en vanligt förekommande bergart i naturen är det inte alla kalkstensförekomster som är lämpliga för den metallurgiska industrins behov. Det är främst stromatoporoidkalksten som håller de kvalitetskrav som ställs av denna. Kalksten är en viktig komponent när ren järnmalm eller återvunnen skrot används i tillverkningsprocessen av stål. Den hjälper till med att rena produkten från fosfor, kisel, aluminium och svavel och används även som slaggbildare. De kemiska egenskaper som eftersträvas är en kalksten med hög halt av kalciumkarbonat och låga halter av svavel, kisel, järn och andra föroreningar. Kalkstenen skall också ha goda bränningsegenskaper vid tillverkning av släckt kalk, dvs den skall inte falla sönder vid bränning, med en termisk beständighet på max 14. De bästa kalkstenarna ur bränningssynpunkt är finkorniga kalkstenar eller kalkstenar med finkornig mellanmassa. Den ometamorfa kalkstenen på Gotland har låg termisk beständighet och är ett av få områden i Sverige med kalksten som håller denna kvalitet. Omvandlade kalkstenar i form av marmor har en högre termisk beständighet och pulveriseras i den metallurgiska processen vilket påverkar utrustningen och den är därför inte lämplig att använda för detta ändamål. Kalkstenen ska också ha tekniska egenskaper som innebär att den kan krossas till önskad fraktion, där fraktionens storlek beror på vilken ugn som används i stålproduktionen. I dag finns inget känt ersättningsmaterial för kalksten till stålindustrin.

Det pågår flera projekt inom stålindustrin där man vill utveckla teknik för att reducera järnmalm med väte i stället för koks, s.k. fossilfritt stål. Det är en långsiktig utveckling som syftar till att bland annat ersätta masugnarna med direktreduktion av järnmalm till järnsvamp som sedan används i (elektriska) ljusbågsugnar vid stålframställningen. Omställningen till fossilfritt stål kommer inte påverka behovet av kalkstensråvara för att rena produkten eller som slaggbildare. Behovet av högkvalitativ kalk för stålindustrin bedöms därför vara fortsatt stort inom överskådlig tid.

Idag finns få kända svenska alternativ till revkalkstenen på Gotland när man även tar hänsyn till volym samt logistik till kund. Likvärdiga produkter med likvärdig kvalitet är kända från Norge, Polen, Spanien och Kanada. Långväga import innebär betydligt större kostnader och ökad miljöbelastning genom betydligt längre transporter från produktionsplats till kund.

Produktionen i Norge motsvarar inte det behov som finns. Man har försökt att importera kalksten från mellersta Polen, men kalkstensprodukten klarade inte av transporten och uppfyller därmed inte de tekniska hållfastighetskrav som ställs på produkten.

Cement: Det huvudsakliga användningsområdet för cement är som bindemedel i betong. Vid tillverkning av cement sker en blandning av olika material, så som ren kalksten, och andra ämnen (till exempel natrium och järn) för att få den optimala produkten. För att erhålla en jämn kvalitet på cement och i förlängningen på betong är det viktigt att den använda råvaran inte skiljer sig åt i kvalitet över tid och att det finns långsiktighet i leveranserna.

Även om kalksten är en vanligt förekommande bergart i naturen är inte alla kalkstensförekomster lämpliga för cementindustrin behov. De svenska kalkstenarna varierar stort i både kemisk sammansättning och teknisk lämplighet. Även marmor, omvandlad kalksten, kan användas i cementtillverkning, men det är både mer kostsamt och mer energikrävande än att använda kalksten som inte är påverkad av metamorfa processer. Däremot är kalksten med inslag av dolomit inte önskvärd i cementproduktionen eftersom dolomit innehåller magnesium och ger oönskade effekter i tillverkningsprocessen. Märgelsten har ett större inslag av lermineral och är därmed ett komplement till kalkstenen i cementproduktion. I cementproduktionen på Gotland används dessa tillsammans. Det finns alternativ till cement som bindemedel i betong och forskning pågår inom området, men det innebär inte att kalkstensråvaran kommer att vara inaktuell i betongframställningen under överskådlig tid.

I Sverige produceras omkring 5 miljoner kubikmeter betong (Betongindikatorn 2024). För mer läsning kring alternativa bindemedel till betong och förekomst och tillgång till kalksten, klinker och cement hänvisas till de regeringsuppdrag SGU haft (Møl Mortensen m. fl. 2023 och Göransson m. fl. 2022).

Svensk kalkstensråvara för cementtillverkning bryts idag främst i Slite (SGU dnr 31-2981/2023) och en mindre mängd bryts Våmb, Skövde (SGU dnr 41-1447/2002), där översyn pågår. Tidigare större utvinning av kalkstensråvara för cementframställning har förekommit bland annat vid Degerhamn på Öland och Limhamn i Skåne.

Andra användningsområden: Kalksten används i flera produkter som är viktiga för samhället.

- Inom byggsektorn är kalksten en viktig beståndsdel i puts, murbruk, spackel, tegel och isolering.
- Vid asfaltproduktion används kalksten för bättre vidhäftning och som filler.
- Kalksten används också vid papperstillverkningen som fyllmedel i själva papperet och som en del av bstrykningspigmentet.
- Många kemiska produkter innehåller kalksten, t.ex. målarfärg, kablar, tapeter, plastmattor, plaströr och tandkräm.
- Vid rening av rökgaser bildar den använda kalkstenen gips, som i sin tur skulle kunna vara en råvara för t.ex. gipsplattor.
- Vid markstabilisering av lösa jordar utgör kalksten den viktigaste komponenten genom att ge jorden en annan struktur och genom att minska fosforläckage från åkermark.
- Finmald kalksten används för att höja som pH-värdet av försurade marker och sjöar och den försvårar växternas upptagning av skadliga metaller.
- Finmalen kalksten används som foderkalk inom lantbruket eftersom kalcium är viktigt för att stärka djurens skelett och för hönsens äggproduktion.
- Kalk används också i vattenreningsverk som pH-reglerare.
- Glastillverkning. Glas framställs genom sammansmältning av kvartssand, soda och mald kalksten.
- Inom livsmedelsproduktion används kalksten bland annat vid sockertillverkning.

Områdets geologi

Gotlands ytnära berggrund består till största delen av kalksten som avsattes i ett tropiskt hav under silur (443–420 miljoner år sedan), då vår kontinent Baltika låg närmare ekvatorn. De äldsta bergarterna finns i nordväst och de yngsta längst söderut. En betydande andel av de siluriska bergarterna utgörs av kalkstenar med hög karbonathalt, men det finns även märgelstenar och på enstaka ställen, främst på södra Gotland, sandstenar.

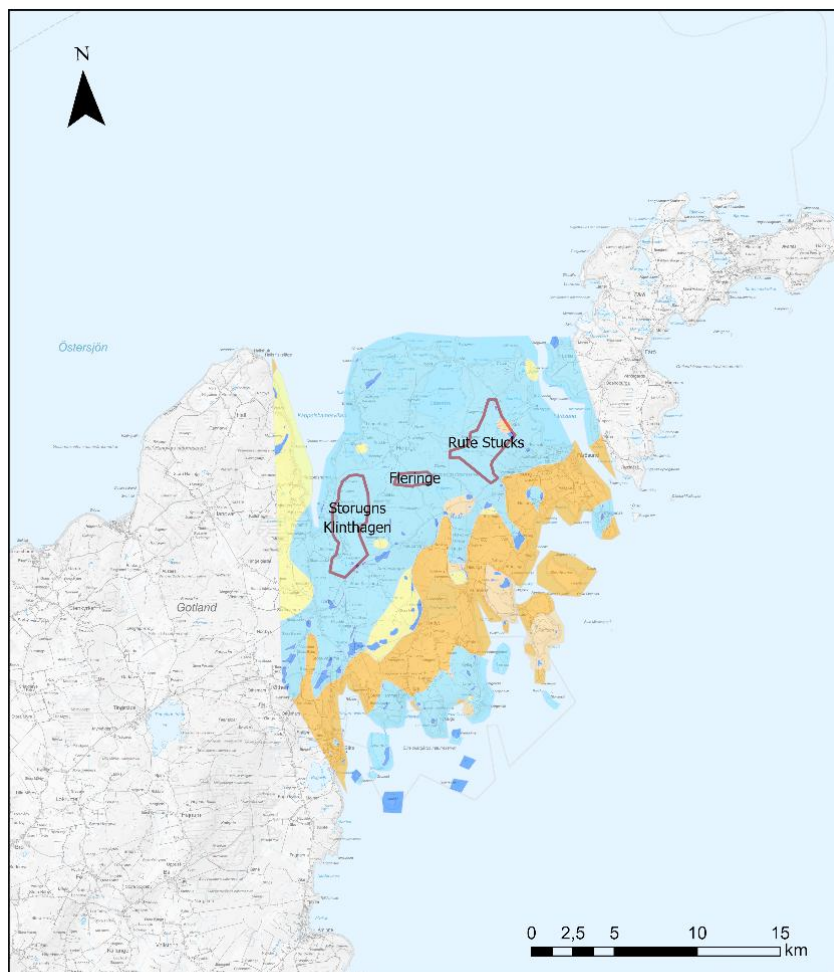
SGU:s jorddjupsmodell och jordartskarta visar att det på norra Gotland är väldigt tunna jordlager eller att berggrunden är helt blottad. Undantagen är områden med märgel, vilka inte är av intresse för denna riksintresseutredning.

På Gotland förekommer karstvittring i kalkstenen som i vissa områden bildat hela grottsystem, så som Lummelundagrottan. På norra Gotland finns det områden med ytlig karst (Dahlqvist m.fl. 2022), men inga kända karstvittrade grottsystem som skulle kunna påverka förekomsten av de olika kalkstenskvalitéerna på djupet. I områden med ytlig karst, som sprickkarren, slukhål och doliner, kan vatten snabbt tränga ned genom de olika kalkstenslagren och bilda grundvatten. Inom områden med förekomst av karst kan infiltrationsvägar av ytligt vatten och grundvattentransport vara svåra att förutse. I områden med tätare kalksten och märgelsten är det betydligt ovanligare med karst. I dessa områden hindras vatten från att tränga ner i marken och vattnet försvinner ofta från området genom ytavrinning och avdunstning. För en övergripande bild av grundvattenförhållanden på Gotland hänvisas till Dahlqvist m.fl. 2022.

Berggrundslagren ligger i nordost–sydvästlig riktning och lutar svagt (mellan 0,2° och 0,4°) mot sydost. Det betyder att den siluriska berggrunden är äldst på nordvästra Gotland och yngst i söder. Lagerföljden varierar i tjocklek, från cirka 160 meter på nordvästra Gotland till närmare 500 meter längst i söder. Under de siluriska bergarterna finns det äldre sedimentära bergarter från ordovicium och kambrium som tillsammans har en tjocklek på 150 – 225 meter. Dessa ligger direkt på den kristallina berggrunden.

Lagerföljden är indelad i olika enheter som definieras av ålder och bergartsammansättning (litologi). En kartbild över berggrunden på norra Gotland kan ses i figur 2.

Berggrunden norra Gotland

■ Revkalksten	■ Fragmentkalksten (medel till grovkornig) och mörkel
■ Fragmentkalksten (medel till grovkornig)	■ Mörkel
■ Fragmentkalksten (medel till grovkornig) och revkalksten	□ Förslag till ny detaljgränsning

Bakgrundskarta Topografiska Webbkartan.

Figur 2. Berggrundsgeologiska förhållanden på norra Gotland. Berggrundskartan är en tolkning av berggrunden vid markytan och visar inte hur de geologiska förhållandena är under markytan. Kartan är i skala 1:250 000 och baseras på SGU:s berggrundskartdatabas. Den ger enbart en översiktlig bild över områdets geologi och kan inte användas som planeringsunderlag då ytor mindre än 250 m i diameter i regel inte finns med på kartan och en geologisk gräns kan ligga 250 meter fel.

På norra Gotland bryts kalksten från Slitegruppen för användning till i första hand både metallurgisk industri och cementindustrin. Slitegruppens bergarter består av olika sorters kalkstenar, mörkelsten och siltsten, där siltstenen inte förekommer på nordvästra Gotland. Mörkelstenen är växellagrad med arenitiska kalkstenslager och består därför av både karbonatrika och lermineralrika lager. De rena kalkstenarna delas upp i revkalksten och lagrad kalksten. Reven byggdes upp av olika organismer, bl.a. stromatoporoidéer och alger. Stromatoporoidéer är en idag utdöd grupp svampdjur som hade hårda massiva kalkskelett och var vanliga revbyggare. På revens kanter levde andra organismer så som sjölimpor (krinoidéer). När dessa dog bröts deras långa stjärkor upp i olika delar och bildade det grus som vi idag kallar för fragmentkalksten. Den lagrade kalkstenen bildades på platser där det inte fanns revbyggande organismer.

Stromatoporoidékalksten är en kalksten som huvudsakligen är uppbyggd av stromatoporoidéer. Till skillnad från revkalkstenen karaktäriseras den av 5–20 cm stora linser av stromatoporoidéer som förekommer i en medelkornig krinoidéekalksten. Frekvensen av stromatoporoidélinser varierar och på vissa ställen består kalkstenen nästan enbart av stromatoporoidéer.

Krinoidéekalksten är en lagrad kalksten som domineras av krinoidéestjälkfragment. Den varierar i kornstorlek från fin- till medelkornig, och är ofta mycket jämnkornig och homogen.

Den är ofta omkristalliserad, ibland helt och hållet, och så gott som allt fossilt material är förstört.

Revkalksten bildar linsformade kroppar upp till 200 meter långa, 70 meter breda och 10–20 meter tjocka. Det är en massiv kalksten som saknar all form av lagring och utgörs till stor del av stromatoporoidéer och alger. Revkropparna förekommer på olika djup och med olika frekvens på norra Gotland inom det område som inte utgörs av märgel.

Fragmentkalksten består av erosionsrester från området kring reven och förekommer oregelbundet tillsammans med revkalkstenen. Det är en grov kalksten som består av rundade fossilfragment och är endast svagt cementserad med omkristalliserad grundmassa. Den saknar inslag av lera.

Fyndigheterna och tidigare undersökningar

Det specificerade användningsområdet för kalkstenen inom respektive riksintresseområde speglar inte nödvändigtvis det som all kalksten inom täkterna används till. Genom att kunna utnyttja kalksten som inte uppfyller de högst ställda kvalitetskraven till ett användningsområde med lägre kvalitetskrav får man en effektiv hushållning av de geologiska naturresurserna på norra Gotland. Ett område som tillhandahåller kalkstensråvara för hela Sverige.

De tre riksintresseområdena har alla den geologiska uppbyggnaden som är beskriven ovan, men med lokala variationer vad gäller utbredning av de olika kalkstenarna vid markytan och på djupet (figur 2). Därmed varierar även kalkstenens tekniska egenskaper och kemiska sammansättning inom respektive riksintresseområde både vid markytan och på djupet.

Storugns-Klinthagen

Riksintressets användningsområde bedöms vara som insatsråvara för kemisk och metallurgisk industri samt som råvara för cementindustrin. Området detaljavgränsades 2005 (SGU dnr 41-1018/2005). Det har förekommit kalkstensbrytning i området Storugns-Klinthagen sedan tidigt 1900-tal och pågår än idag.

Från Storugns-Klinthagen kan den kalksten som inte uppfyller stålqualität användas till bland annat cement. Det är en restprodukt från tidigare brytning, dvs redan utbruten kalksten, som ligger i stora högar på verksamhetsområdet och transporteras till Slite vid behov.

Områdets detaljavgränsning har förändrats, med bland annat en exkludering av verksamhetsområdet närmast hamnen och hamnen. Området norr om vindkraftverken bedöms av bolaget inte hålla kvalitet för metallurgiska processer, men det kvarstår inom riksintresset eftersom det uppfyller kraven för andra användningsområden.

Fleringe

Riksintressets användningsområde bedöms vara som insatsråvara för kemisk och metallurgisk industri samt som råvara för cementindustrin. Området detaljavgränsades 2005 (SGU dnr 41-1018/2005). Det förekommer ingen aktiv verksamhet här.

Ingen förändring av riksintressets detaljavgränsning har skett.

Stucks- Rute

Riksintressets användningsområde bedöms vara som insatsråvara för kemisk och metallurgisk industri samt som råvara för cementindustrin. Det har förekommit kalkstensbrytning i området Stucks under hela 1900-talet. Riksintresseområdet utgörs av de två tidigare riksintresseområdena Stucks och Rute, som båda detaljavgränsades 2005 (SGU dnr 41-1017/2005 och dnr 41-1018/2005). Områdena har slagits ihop till ett riksintresseområde eftersom de angränsar till varandra.

Under 2025 genomfördes helikopterburna TEM-mätningar av SMA Mineral, vilka SGU har fått ta del utav. Den nya informationen visar tydligt revkalkstenens utbredning vid markytan och på djupet. Den nya föreslagna detaljavgränsningen innebär en utökning av riksintresseområdet där hänsyn tagit till den nya informationen och inkluderar därmed hela fyndighetens omfattning.

Den kalksten som inte uppfyller stålqualität är ofta en restprodukt från tidigare brytning, dvs redan utbruten kalksten, och kan användas till användningsområden med andra kvalitetskrav.

Logistik och transporter till kund

Transport till kund utgör en stor del av kostnaderna för kalkstensråvara. Idag finns det två hamnar som är nödvändiga för transport av kalkstensråvara från norra Gotland till kund. Den ena ligger vid

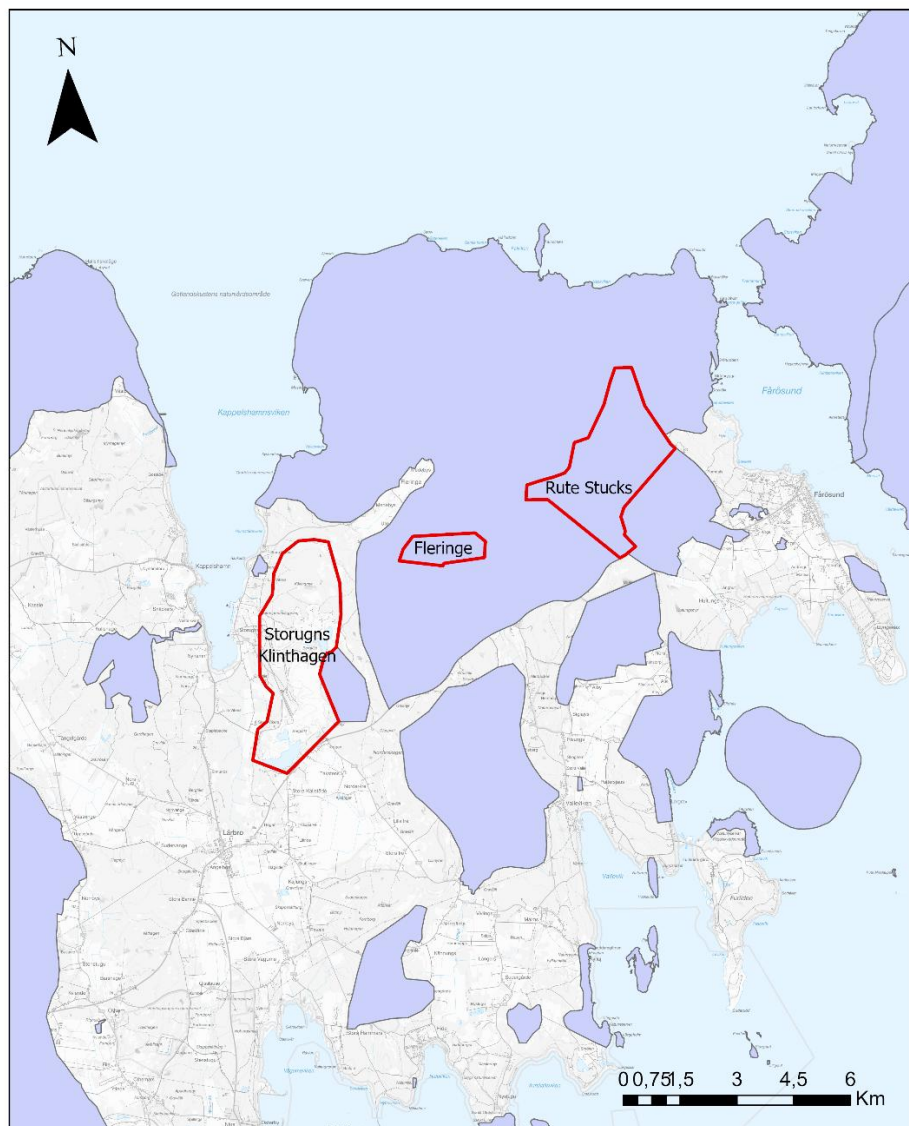
Kappelshamnsviken och den andra vid Fårösund (Strå brygga). Kalkstensråvara från Stucks krossas, siktas och transporteras med lastbil till hamnen vid Strå brygga och där den lagras temporärt. Från lagret förs sedan produkterna med lastmaskin och lastbil ombord på pråmar och fartyg. Hamnen vid Kappelshamnsviken ligger i direkt anslutning till verksamheten vid Storugns-Klinthagen. De båda hamnarna ägs idag av respektive verksamhetsutövare. Med båttransport är det enkelt att transportera kalkstensråvaran till kund på fastlandet och miljövänligare än lastbil via den ordinarie färjetrafiken från Gotland till fastlandet. Hamnområdet vid Kappelshamnsviken har vid tidigare beslut (Storugns-Klinthagen) kunnat tolkats som att ingå i SGU:s riksintresseområde.

Hamnarna ingår inte i de nya detaljavgränsningarna av riksintresseområdena, då de inte är en del av fyndigheten, men de är av yttersta vikt för en fungerande logistikkedja från brytningen av kalkstensråvara till kund. Om transportmöjligheterna av kalkstensråvara till och från respektive hamn skulle påverkas negativt av yttre omständigheter innebär det påtaglig skada för möjligheten att bryta och transportera kalkstensråvara från riksintresseområdena till andra delar av Sverige eller norra Europa.

Andra riksintressen på norra Gotland

Det finns många överlappande riksintressen i alla de fyra riksintresseområden. Nedan följer en serie kartor med överlappande riksintressen, Natura2000, naturreservat och den föreslagna nya nationalparken. Hela Gotland är även utpekad som riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kapitlet 2§ miljöbalken.

Naturvård

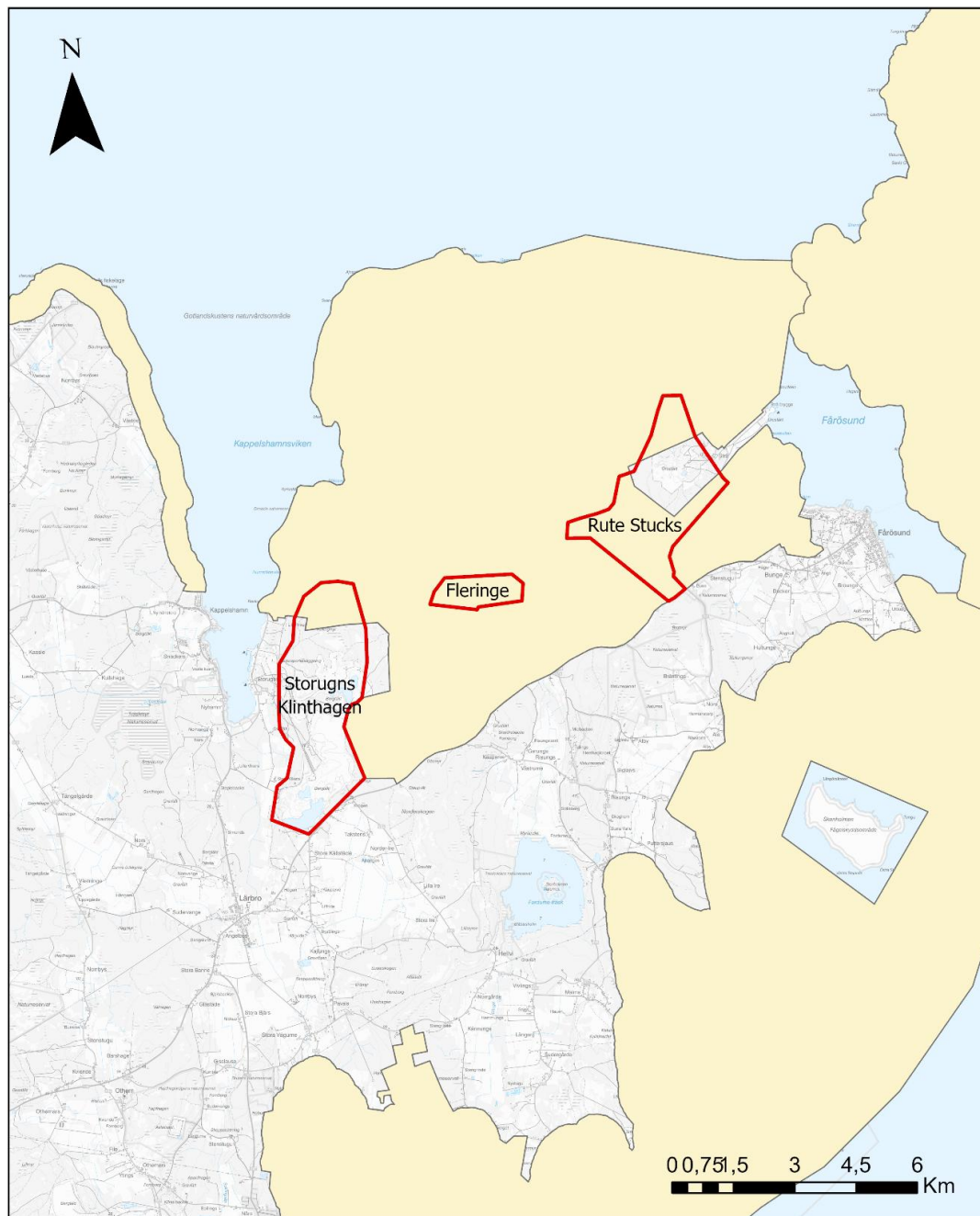

Riksintresse för naturvård

- Förslag riksintresse för värdefulla ämnen eller material
- RIKSINTRESSE_NATURVARD

Bakgrundskarta Topografiska Webbkartan

Friluftslivet

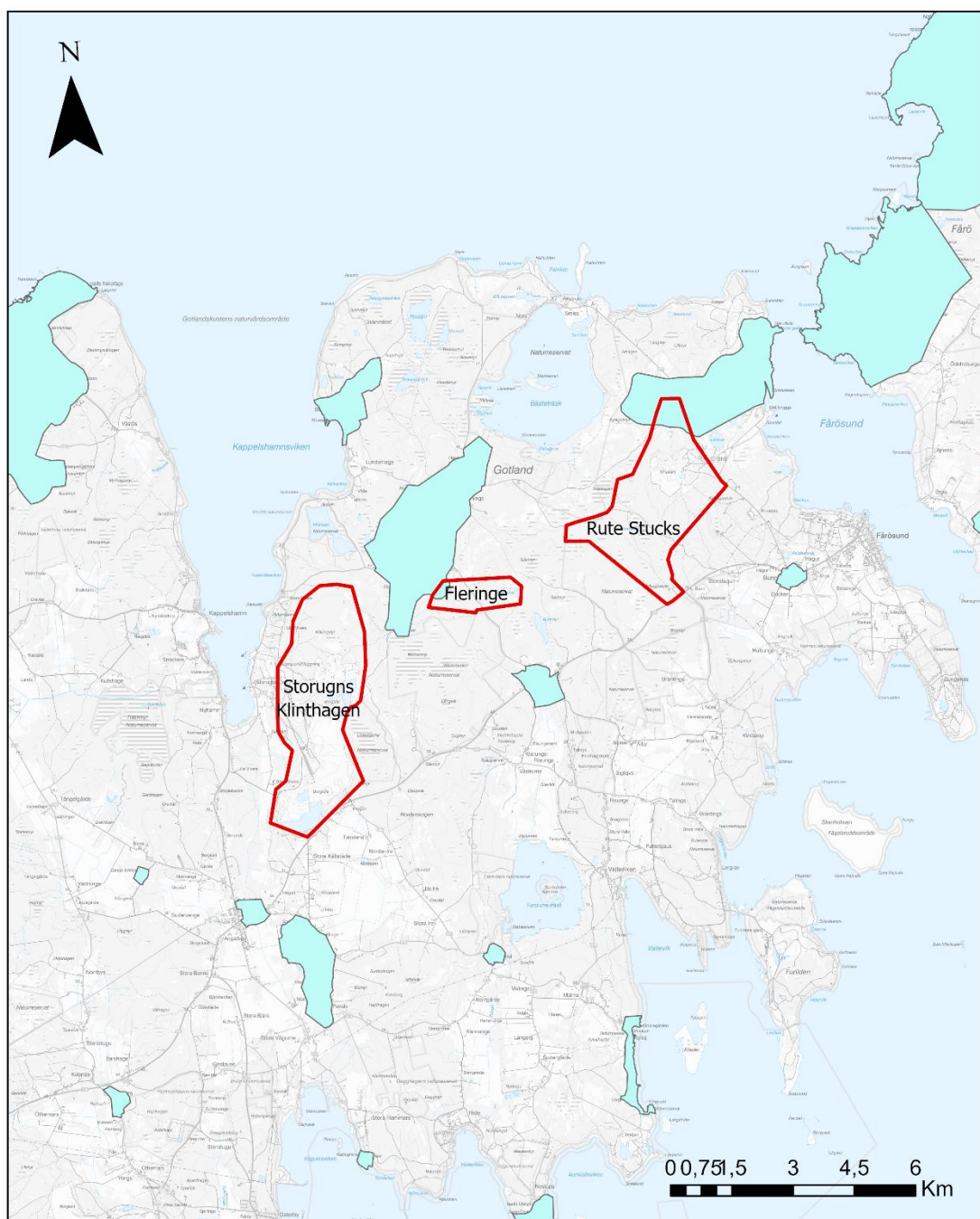
Riksintresse för friluftslivet

- Förslag riksintresse för värdefulla ämnen eller material
- RIKSINTRESSE_FRILUFTSLIV

Bakgrundskarta Topografiska Webbkartan

Kulturmiljövård

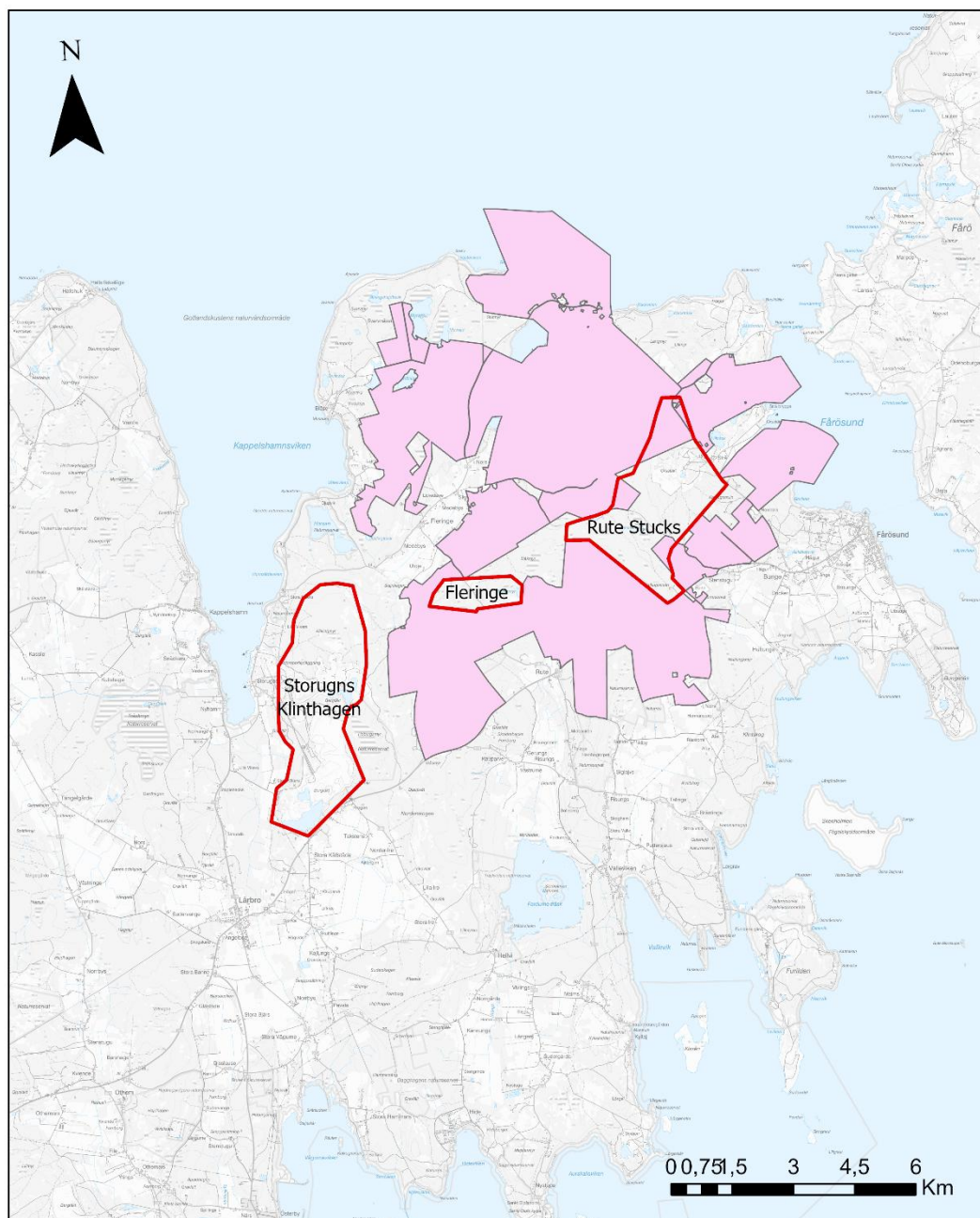

Riksintresse för kulturmiljövård

- Förslag riksintresse för värdefulla ämnen eller material
- raa.RAA_RI_kulturmiljovard_MB3kap6

Bakgrundskarta Topografiska Webbkartan

Föreslagen nationalpark

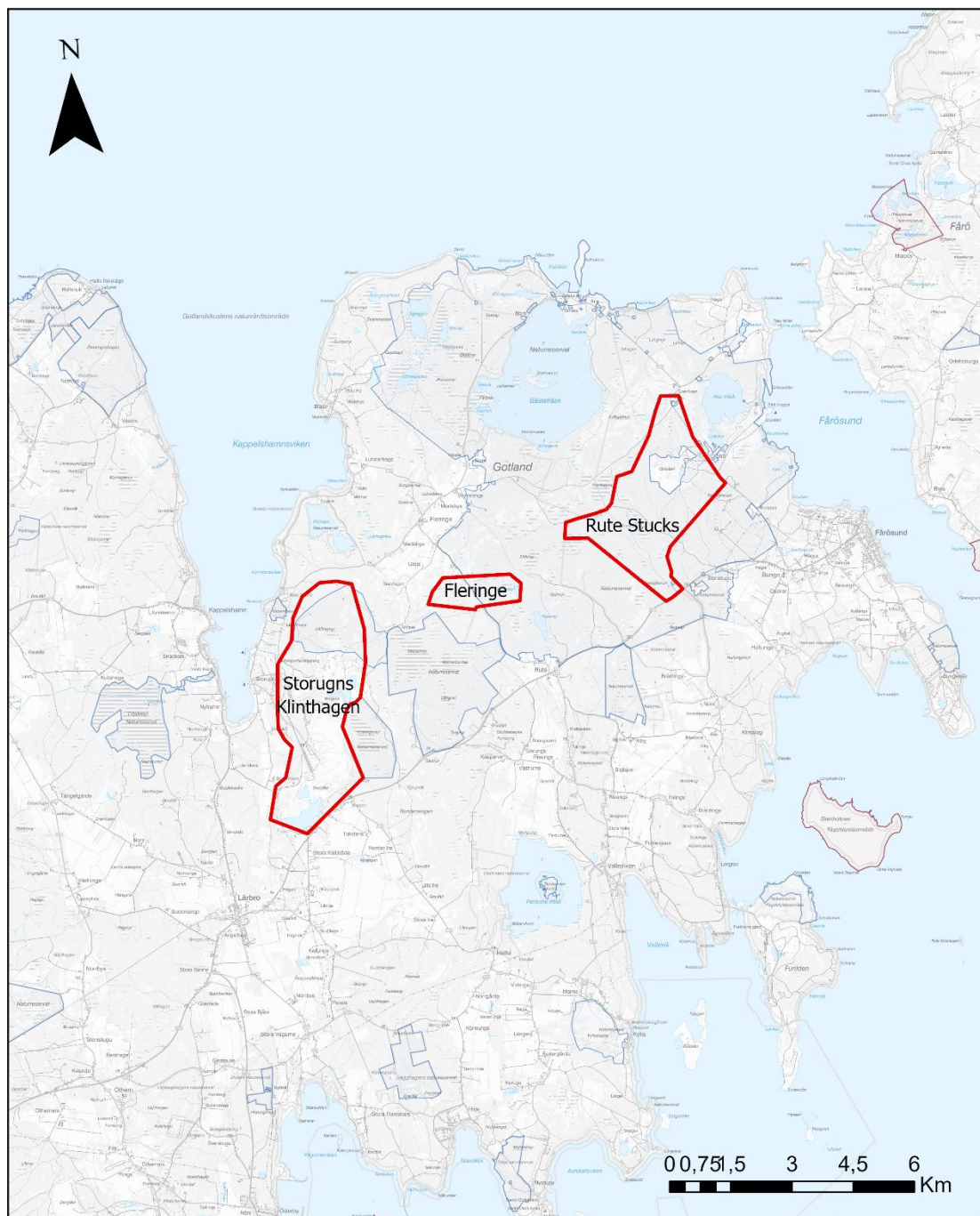
Föreslagen nationalparksavgränsning

- Förslag riksintresse för värdefulla ämnen eller material
- Föreslagen nationalparksavgränsning

Bakgrundskarta Topografiska Webbkartan

Natura-2000

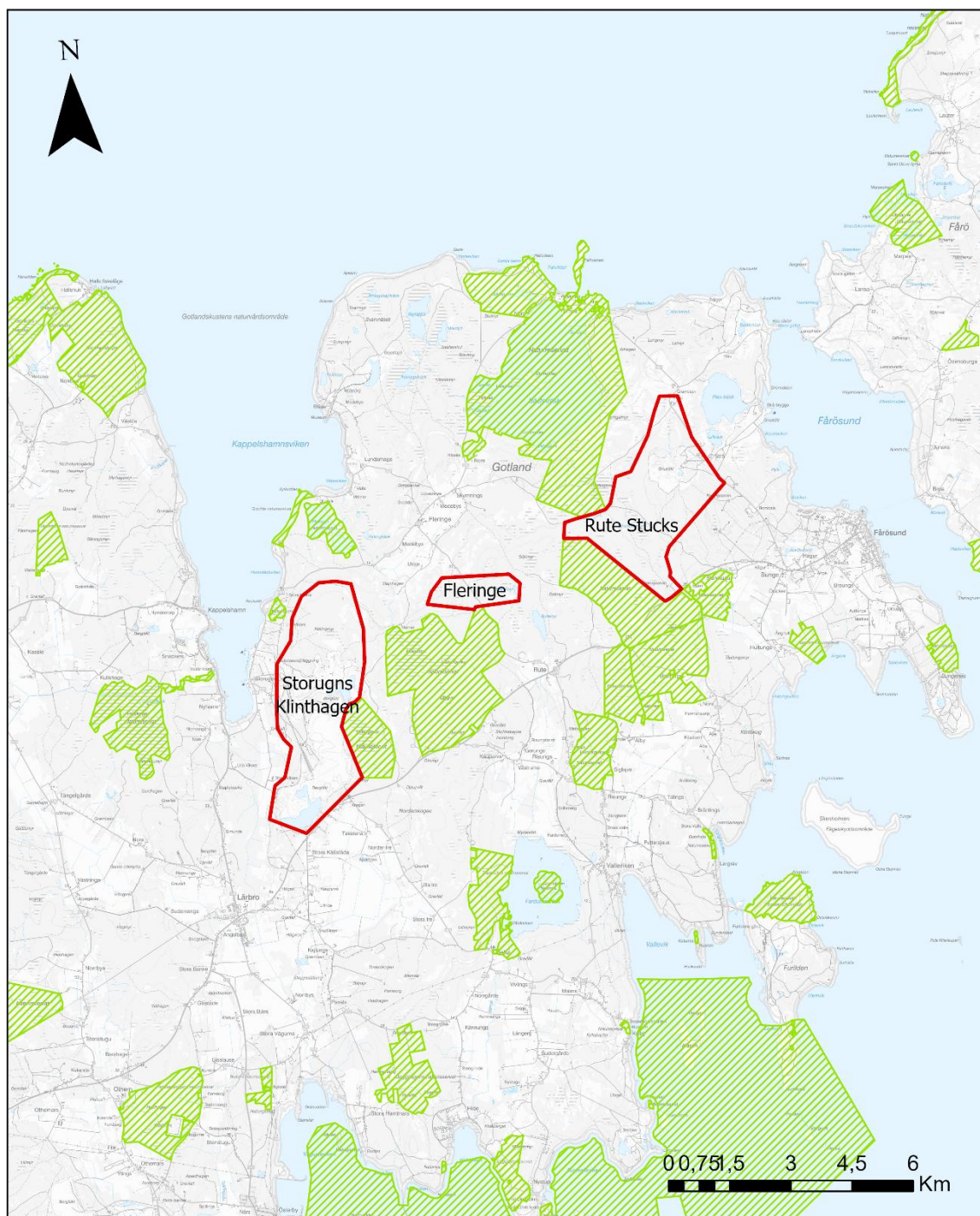

Natura 2000

- Förslag riksintresse för värdefulla ämnen eller
- Natura 2000

Bakgrundskarta Topografiska Webbkartan

Naturresevat

Naturresevat

- Förslag riksintresse för värdefulla ämnen eller material
- Naturresevat

Bakgrundskarta Topografiska Webbkartan

Referenser

Dahlqvist, P., Thorsbrink, M., Hjerne, C-E. & Maxe, L., 2022: Beskrivning av grundvattnet på Gotland. Sveriges geologiska undersökning Rapport 2011:14.

Göransson, M., Erlström, M., Lundqvist, L., Taromi Sandström, O., Johansson, M. & Åkerhammar, P. 2022: Förekomsten av och tillgången till kalksten, klinker och cement inom Sverige och exportproducerande länder. RR 2022:02. Sveriges geologiska undersökning.

Møl Mortensen, G., Tarras, H., Göransson, M., Taromi Sandström, O., Malaga, K., Helsing, E., Utgenannt, P. & Sundling, E., 2023: Alternativa bindemedel till betong – en sammanfattning av kunskapsläget, i ett hållbarhetsperspektiv. RR 2023:02. Sveriges geologiska undersökning.

Sveriges geologiska undersökning. Berggrund 1:50 000 – 250 000 (kartdatabas).

Remiss utskickad till

Region Gotland
Länsstyrelsen Gotland
Naturvårdsverket
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Boverket
Riksantikvarieämbetet
Försvarsmakten
Trafikverket
Energimyndigheten
Havs och vattenmyndigheten

Kopia till:

Nordkalk
SMA Mineral